

תיקון ליקויים

קליטת עודפי ענבים וייצור כוהל

דו"ח שנתי 17, עמ' 228

המועצה לגפן היין בישראל והמועצה לייצור ולשיווק של פירות נתקלו בקשיים במכירת הכוהל, שייצרו מעודפי ענבים בשנים 1963/64 — 1965/66. ההשקעה בייצור הכוהל, לרבות חומר הגלם והוצאות העיבוד, מראה הפסד, אם הכוהל מוחזק למעלה מארבע שנים, כיוון שהוצאות החזקתו גבוהות הן. לפיכך המליץ מבקר המדינה על עיון מחדש במכלול הבעיות הקשורות בעודפי הענבים.

1. החל בעונת 1966 הפסיקה המועצה לגפן היין בישראל לקלוט עודפי ענבים ולייצר כוהל על חשבונה. עודפי ענבי היין נקלטו על ידי היקבים ומשרד החקלאות שילם להם, בתיאום עם המועצה, סובסידיה בשיעור של 100 ל"י בעבור כל טון ענבים עודפים, שהם קלטו. מלאי הכוהל שהיה בידי המועצה בסוף 1965/66 — 342 טון, נשאר רובו בידיה.

המועצה לייצור ולשיווק של פירות קלטה בעונת 1966 עודפים, אם כי בכמויות קטנות יחסית, וייצרה כ-72 טון כוהל. בעונת 1967 קלטה המועצה רק כ-35 טון ענבים לייצור כוהל. במשך השנה נעשו על ידי המועצה מאמצים למכירת מלאי הכוהל ונמכרו כ-370 טון; בסוף אוקטובר 1967 נשאר בידה מלאי של 300 טון בקירוב.

2. כדי להביא להגברת השימוש בכוהל המיוצר מענבים פרסם שר החקלאות בספטמבר 1967 צו פיקוח על מצרכים ושירותים (שימוש בענבים לייצור משקאות משכרים), האוסר — פרט לחריגים מפורשים — ייצור משקאות משכרים אלא בכוהל העשוי דרך זיקוק מענבים, שעה שלפני כן לא מנע החוק ייצור משקאות משכרים, פרט לברנדי ויין, מכוהל שלא הופק מענבים. גם הבלו על כוהל ענבים, המשמש לייצור עראק וליקרים, הופחת ב-1.25 ל"י לליטר.

פעולות הסרט הירוק

דו"ח שנתי 16, עמ' 258 ; דו"ח שנתי 15, עמ' 212

תכנית הסרט הירוק, שהייתה כרוכה בהוצאות ניכרות, בוצעה בלא שנערך מחקר מקיף בדבר יעילותה והשפעתה על רמת המחירים הקמעוניים בחנויות הסרט הירוק ובחנויות אחרות. לתכנית לא הוקצה כוח אדם מספיק ולא נקבעו לה הסדרים ארגוניים, לרבות הסדרי פיקוח, נאותים. בשנת 1964 אמנם ערך משרד החקלאות סקר על תכנית הסרט הירוק, שמטרתו הייתה לבדוק, אם היא מביאה להורדת המחירים לצרכן ולצמצום הרווח הקמעונאי, אולם מתוצאותיו של הסקר לא ניתן היה להסיק מסקנות מלאות על השפעתה של התכנית על המחירים. במצב דברים זה חסרו הכלים המינהליים הדרושים כדי להבטיח שאכן מושגת המטרה העיקרית של התכנית — הוזלה ממשית של התוצרת לצרכן.

במאס 1967 החליטה הנהלת משרד החקלאות על הפסקת פעולות הסרט הירוק ונימקה את החלטתה במיעוט הקמעונאים שהצטרפו לתכנית, בסטיות ניכרות מתנאי ההסדר, שנקבע להפעלתה על ידי אלה שהשתייכו אליה, ובאי הקפדה על טיב התוצרת ששווקה.